

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 9. 2014, čj. 25417/14/5000-14104-709923, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 3. 8. 2015, čj. 59 Af 3/2015 – 49,

t a k t o :

- I. Žádost žalobce o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti a o osvobození od soudních poplatků **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- III. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Platebním výměrem ze dne 27. 9. 2014, čj. 1037556/13/2607-05701-607617, Finanční úřad pro Liberecký kraj, územní pracoviště v Semilech (dále „správce daně“) vyměřil žalobci daň z příjmů fyzických osob za rok 2011. Rozhodnutím ze dne 24. 9. 2014, čj. 25417/14/5000-14104-709923, žalovaný zamítl odvolání žalobce proti shora uvedenému platebnímu výměru a tento platební výměr potvrdil.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem a požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Krajský soud nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků usnesením ze dne 3. 8. 2015, čj. 59 Af 3/2015 – 49. Krajský soud zaslal žalobci k vyplnění formulář prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech (dále „majetkové poměry“) spolu s výzvou, aby žalobce doplnil důvody, proč je mu třeba ustanovit zástupce z řad advokátů. Žalobce na výzvu soudu nereagoval a nedoložil své majetkové poměry. Již v žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce však naznačil, že své majetkové poměry doloží až v řízení o kasační stížnosti.

[3] Krajský soud zdůraznil, že osvobození od soudních poplatků je výjimečným institutem. Požaduje-li účastník toto osvobození, je povinen hodnověrně prokázat, že nemá dostatek prostředků k úhradě soudního poplatku, jinak mu nelze osvobození přiznat. Žalobce byl již opakovaně v jiných řízeních soudem upozorněn, že jeho tvrzení uvedená v prohlášení o majetkových poměrech nejsou úplná. Nyní žalobce vůbec nereagoval na výzvu soudu a žádným způsobem nedoložil své majetkové poměry. Proto mu nelze osvobození přiznat.

III.

[4] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost a požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů a osvobození od soudních poplatků. Namítl, že krajský soud vydal napadené usnesení na základě domněnek a uměle vykonstruovaného skutkového a právního stavu, ke kterému se nemohl vyjádřit. Krajský soud mu tak upřel základní práva garantovaná Ústavou. Žalobu podal řádně, důvodně a včas. Stěžovatel již opakovaně prokázal krajskému soudu, že jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta byly objektivně důvodné.

IV.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[6] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel totiž nebyl v řízení zastoupen advokátem, ani nezaplatil soudní poplatek za kasační stížnost. Podmínky řízení o kasační stížnosti však splněny byly, neboť kasační stížnost směřovala proti rozhodnutí soudu o návrhu, jehož podání není spojeno s poplatkovou povinností. Nejvyšší správní soud proto netrval ani na podmínce zaplacení soudního poplatku, ani na povinném zastoupení advokátem (v podrobnostech srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014 – 19; všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na <http://www.nssoud.cz>). Kasační stížnost proto byla přípustná; kasační soud zároveň zamítl stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti jako bezpředmětné.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Kasační stížnost směřovala proti zákonnosti usnesení, kterým krajský soud nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. a zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s. Podle stěžovatele krajský soud vydal napadené usnesení na základě domněnek a uměle vykonstruovaného skutkového a právního stavu.

[10] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

[11] Podle § 35 odst. 8 věty první s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

[12] Smyslem osvobození od soudních poplatků, jakož i oprávnění žádat o ustanovení zástupce na náklady státu, je ochrana účastníka proti negativním dopadům do jeho ústavně zaručených práv, v tomto případě do práva na soudní ochranu a na přístup k soudu zakotveným v čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2009, čj. 8 As 20/2009 – 50, je soud povinen v každém jednotlivém případě vážit konkrétní specifické okolnosti žádosti o osvobození od soudních poplatků a individuální poměry žadatele. Účastníka lze osvobodit od soudních poplatků pouze tehdy, bude-li řádně osvědčeno, že pro jeho celkové poměry nelze setrvávat na povinnosti soudní poplatek uhradit.

[13] Bylo tedy na stěžovateli, aby soudu konkrétně popsal své majetkové poměry a doložil doklady dosvědčující jejich nemajetnost, resp. nízké příjmy. Pokud tak neučinil, nebylo povinností soudu zjišťovat jeho výdělkové a majetkové možnosti z úřední povinnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004 – 50, č. 537/2005 Sb. NSS). Není významné, zda stěžovatel dokládal soudu své majetkové poměry v minulosti, neboť v mezidobí se mohly jeho majetkové poměry změnit takovým způsobem, že by to ovlivnilo rozhodnutí soudu o osvobození od soudních poplatků.

[14] Nejvyšší správní soud zjistil ze spisu krajského soudu, že usnesením čj. 59 Af 3/2015 – 24, které nabylo právní moci dne 27. 4. 2015, krajský soud uložil stěžovateli, aby do jednoho týdne doplnil svou žádost o osvobození od soudních poplatků o připojený vyplněný a potvrzený formulář o svých majetkových poměrech včetně formulářem požadovaných příloh a aby uvedl konkrétní důvody, proč je třeba k ochraně jeho práv

ustanovení advokáta. Stěžovatel na tuto výzvu nijak nereagoval. Stěžovatel tedy v řízení před krajským soudem věrohodně a úplně neprokázal svoje majetkové poměry a nedoložil, že nemá dostatečné prostředky k úhradě soudního poplatku. Krajský soud proto postupoval v souladu s § 36 odst. 3 s. ř. s., nepřiznal-li mu osvobození od soudních poplatků.

[15] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplňoval předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, krajský soud správně zamítl i jeho návrh na ustanovení zástupce (srov. § 35 odst. 8 s. ř. s. a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007 – 77).

[16] Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 16. prosince 2015

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu